

Modern met spanningen

De economie van het Verenigd Koninkrijk staat er over het algemeen beter voor dan die van de meeste andere Europese landen. De arbeidsdeelname is hoog, de werkloosheid relatief laag. De inflatie is de laagste van de Europese Unie.

De economie van het Verenigd Koninkrijk lijkt op een aantal punten meer op die van de Verenigde Staten dan op die van de meeste landen van de Europese Unie. Het aandeel van de consumptieve bestedingen van huishoudens in het bruto binnenlands product is er veel hoger dan in de Europese Unie als totaal. Het aandeel van de investeringen in gebouwen en machines ligt juist ruim onder het gemiddelde van de Europese Unie. Ook de arbeidsdeelname is hoger dan gemiddeld in de Europese Unie.

Nieuwe bedrijvigheid

Van de vier grote EU-landen heeft de transformatie van traditionele bedrijvigheid (landbouw en nijverheid) naar nieuwe bedrijvigheid zich in het Verenigd Koninkrijk het meest voorspoedig voltrokken. Tussen 1995 en 1999 nam het aandeel van de nijverheid in het bruto binnenlands product met 6 procentpunt af en dat van de financiële en zakelijke dienstverlening met 6,6 procentpunt toe. Ter vergelijking: in Duitsland bedroeg de afname van het belang van de nijverheid in deze periode 1,5 procentpunt, de toename van het belang van de financiële en zakelijke dienstverlening was 2,4 procentpunt. In Frankrijk en Italië was de verschuiving nog geringer.

Gunstige arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt van het Verenigd Koninkrijk onderscheidt zich positief van die van de andere landen van de Europese Unie. De arbeidsdeelname is hoog, de werkloosheid is relatief laag.

De werkloosheid is in de jaren negentig van de vorige eeuw snel gedaald, van 10,5 procent van de beroepsbevolking in 1993 naar 5,5 procent in 2000. Deze daling zorgt echter wel voor spanningen op de arbeidsmarkt. De toename van de arbeidskostenstijgingen lag

in de tweede helft van de jaren negentig boven het EU-gemiddelde. Deze relatief hoge arbeidskostenstijgingen worden slechts voor een deel gecompenseerd door een toename van de productie per werknemer.

In vergelijking met de Europese Unie als geheel is in het Verenigd Koninkrijk een kleiner deel van de bevolking ouder dan 65 jaar, een aanmerkelijk groter deel is jonger dan 20 jaar. Dit maakt dat het Verenigd Koninkrijk zich minder dan de meeste andere EU-landen zorgen hoeft te maken over de problematiek rond vergrijzing en ontgroening, zoals de aanwas van de beroepsbevolking en de financiering van oudedagsvoorzieningen en gezondheidszorg.

Eurogebied

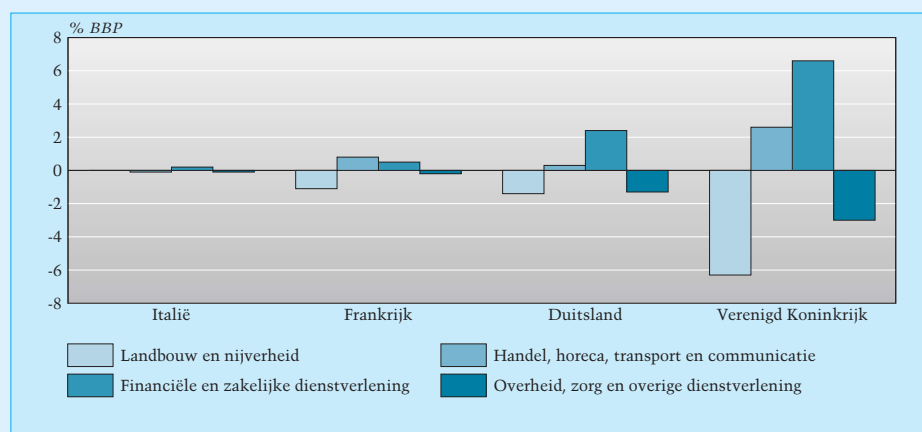
Het Verenigd Koninkrijk heeft er voor gekozen om vooralsnog geen deel uit te maken van het Eurogebied. Aan de gestelde toetredingscriteria voldoet het land evenwel ruimschoots. Het overheidssaldo en de overheids-schuld liggen ruim binnen de gestelde criteria en zijn ook veel gunstiger dan die in verreweg de meeste andere EU-landen. Daarnaast kent het Verenigd Koninkrijk de laagste inflatie binnen de EU.

Ook wat betreft de hoogte van de kapitaalmarktrente en de wisselkoersstabiliteit scoort het Verenigd Koninkrijk ruim voldoende. Sinds de euro-introductie op 1 januari 1999 steeg de koers van het Britse pond ten opzichte van de euro, zij het minder sterk dan de dollar. Tussen begin 1999 en eind 2001 bedroeg de koersstijging van het pond meer dan tien procent, de dollarkoers nam met 30 procent toe.

Bert Erwich en Ivo Gorissen

Het Verenigd Koninkrijk en Europa

Structuurverandering bedrijfstakken, 1995–1999

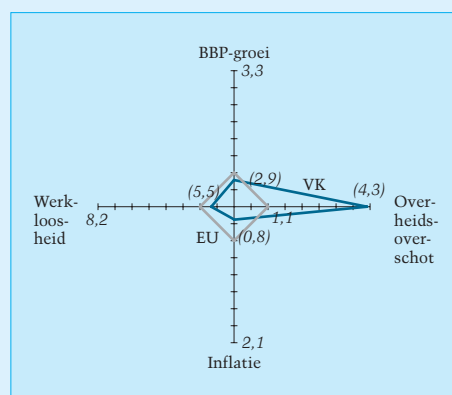
Toelichting

De onderwerpen economie en concurrentie worden in de figuren bepaald door vier kenmerken, waarvan er twee als positief en twee als negatief gewaardeerd worden. De als positief gewaardeerde kenmerken liggen op de positieve kant van de x- en y-as. Zij geven een gunstig beeld als ze ver van het middelpunt liggen of verder dan het gemiddelde van EU-15 landen. Voor de minder gunstige kenmerken die op de negatieve kant op de x- en y-as liggen geldt het omgekeerde: hoe dichterbij het centrum, hoe gunstiger.

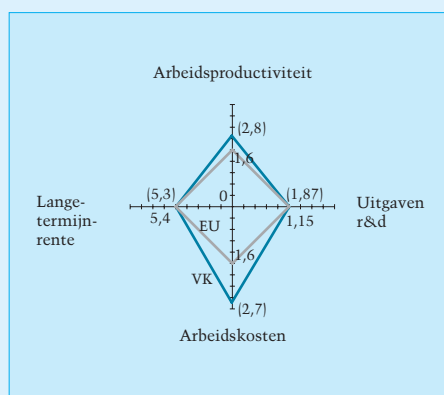
De Britse concurrentiepositie wordt gekenmerkt door een gunstige arbeidsproductiviteit. Een minder gunstig aspect zijn de relatief hoge arbeidskosten. De langetermijnrente en de r&d-uitgaven liggen nagenoeg op het EU-gemiddelde.

De economische kenmerken zijn, behalve de groei van het BBP, positiever dan die van de EU. De inflatie en de werkloosheid zijn geringer dan die in de EU en het overschot van de overheid is aanmerkelijk hoger.

Economie, 2000

Concurrentie, 2000

Indicatoren

			Bel	Den	Dui	Gri	Spa	Fra	Ier	Ita	Lux	Ned	Oos	Por	Fin	Zwe	VK	EU-15
Bevolking																		
65 jaar of ouder	1999	% 20–59 jaar	40,0	34,7	39,8	41,7	38,2	37,9	28,3	41,6	33,7	31,3	34,8	36,9	35,2	41,2	37,7	38,6
Jonger dan 20 jaar	1999	% 20–59 jaar	43,6	41,7	38,1	40,6	39,5	47,7	58,9	35,4	43,0	42,3	40,2	42,9	44,7	45,3	46,8	41,7
Sterfte hart- en vaatziekten	1997	% doodsoorzaken	34,9	34,1	44,7	48,6	35,7	28,6	43,3	40,0	39,2	35,5	50,1	38,5	43,2	45,0	39,6	40,0
Levensverwachting gezonde jaren	1999		71,7	69,4	70,5	72,6	72,8	73,1	69,6	72,7	71,1	72,0	71,6	69,3	70,5	73,1	71,7	71,4
Economie																		
BBP-groei	2000	% mutatie	4,0	3,2	3,0	4,3	4,1	3,4	11,5	2,9	7,5	3,5	3,0	3,3	5,7	3,6	2,9	3,3
Overheidstekort	2000	% BBP	0,1	2,5	1,2	-1,1	-0,3	-1,4	4,5	-0,3	6,1	2,2	-1,1	-1,5	6,9	4,0	4,3	1,1
Inflatie	2000	% mutatie	2,7	2,7	2,1	2,9	3,5	1,8	5,3	2,6	3,8	2,3	2,0	2,8	3,0	1,3	0,8	2,1
Werkloosheid	2000	% beroepsbevolking	7,0	4,7	7,9	.	14,1	9,5	4,2	10,5	2,4	2,9	3,7	4,1	9,7	5,9	5,5	8,2
Concurrentie																		
Arbeidskosten	2000	% mutatie	0,9	1,8	0,0	3,5	4,1	1,1	2,1	1,5	2,1	2,9	0,2	4,9	0,2	2,0	2,7	1,6
Langetermijnrente	2000	%	5,6	5,6	5,3	6,1	5,5	5,4	5,5	5,6	5,5	5,4	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,4
Arbeidsproductiviteit	2000	% mutatie	2,4	2,2	1,3	4,1	1,0	0,9	6,5	1,4	2,1	1,1	1,6	1,7	3,6	1,5	2,0	1,6
Uitgaven r&d	1999	% BBP	1,98	2,00	2,44	0,51	0,89	2,17	1,39	1,04	.	2,02	1,80	0,77	3,19	3,80	1,87	1,85
Levensstandaard																		
BBP per hoofd	2000	EU-15 = 100	107	121	105	70	82	99	118	102	197	115	111	74	103	102	102	100
Emissie CO ₂	1997	ton per hoofd	12,1	11,8	10,8	7,7	6,4	6,2	10,4	7,4	21,4	11,8	7,9	5,2	12,5	6,0	9,4	8,6
Hoge werkdruk	2000	% werknemers	26,1	26,8	33	38	21,4	26,1	25,3	29,4	28,3	42,5	31,4	28,6	38,7	46,4	30,4	32,1
Werkenden	2000	% bevolking 15–64 jaar	60,9	76,4	66,3	55,9	56,1	61,1	64,5	53,4	62,7	72,9	67,9	68,1	67	74,2	72,4	63,6